

Rapport från temadag för alla intresserade samt KSR, RPR och folkhälsoansvariga den 25 april 2023.

Dagens tema var ” *Palliativ vård och Anhörigstöd* ”.

Dagens föreläsare var medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) Lina Gustafsson och anhörigkonsulent Krisanti Johansson båda från Karlskrona äldreförvaltning.

I Seniorgruppen hade vi innan pandemin grusade vår planering avsikten att undersöka hur den palliativa vården fungerar i länet. Jag formulerade några frågor som vi riktade till MAS i varje kommun om hur den palliativa vården var organiserad. Vi hann få svar från två kommuner innan pandemin lade ”lock” på våra ambitioner. Vi fick helt enkelt lägga undersökningen på ”hyllan” en tid. Under tiden skrev jag en bakgrund till våra frågor genom att läsa och sammanfatta begrepp och perspektiv kring palliativ vård utifrån boken ” Palliativ vård- begrepp och perspektiv i teori och praktik ” utifrån ett stort antal omvårdnadsforskarens kunskaper inom ämnet. (Birgitta Andershed & Britt- Marie Ternestedt (Red.)

Vi återupptog vår ambition att göra något av vår undersökning när vårterminen 2023 startade och fortsatte att ta kontakt med MAS i Karlskrona, Olofström och Sölvesborg. Sjuksköterskorna har seriöst besvarat våra frågor och vi har fått en god bild av hur den palliativa vården fungerar i länet.

Omkring 70 000 personer per år beräknas behöva palliativ vård den sista tiden i livet. (gäller hela landet). Målet med palliativ vård som beskrivs i internationell och svenska styrdokument för hälso- och sjukvården är att alla i behov av palliativ vård ska erbjudas sådan vård oberoende av sjukdom, ålder, kön och geografisk hemvist. (Soc.styrelsen, 2013). Detta innebär att alla ska ha rätt till jämlik vård vilket innebär att alla ska ha möjlighet att möta döden på ett värdigt och tryggt sätt. Alla människor har samma fundamentala rättigheter, ingen är förmer än någon annan. Att värna den mänskliga värdigheten också på personnivå är centralt. Patientens självbestämmande och delaktighet är en självklar utgångspunkt vid vårdens planering och genomförande.

Palliativ vård har sina rötter i hospicefilosofin. Begreppet härstammar från det latinska ordet *hospitium* som betyder gästfrihet. Sedan antiken har det stått för härbärge för resande, hus för skydd och vila för pilgrimer, resande, fattiga och sjuka. Under 1900-talets mitt flyttades vården av döende människor från hemmet till sjukhus. Den medicinska vetenskapen utvecklades och ledde till mycket

BLEKINGEDISTRIKTET

gott men också negativa aspekter. När patienten inte kunde botas tappade man intresse för henne och patienten övergavs. Den tidiga hospicerörelsen var en protest mot detta och den alltmer medikaliserade sättet att se på döden. Den moderna hospicerörelsen grundades i England vid St. Christophers hospital 1967. Grundaren Cicely Saunders menade att "constant pain needs constant control". Hon ansåg att vården skulle fokusera på livet och sökandet efter mening av betydelse för den döende. Med hospicefilosofin som grund formulerade WHO år 1990 en definition av palliativ vård. Målet med palliativ vård är *att uppnå bästa möjliga livskvalitet för patienterna och deras familjer.*

För ett antal år sedan arbetade man i Blekinge för att skapa ett hospice för att få en värdig vård i livets slutskede. Dessa planer rann ut i sanden men med tanke på hur den palliativa vården nu fungerar i länet med samarbete mellan regionens palliativa team och kommunerna upplever jag att det är god vård patienter och anhöriga möter. Vården inkluderar beaktande av fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov samt organiserat stöd till närstående.

Dagens föreläsning gav oss goda exempel på hur vården fungerar och varje kommun har en god vård med väl genomtänkt samarbete med regionens palliativa team.

Lina och Krisanti informerade om hur vården är organiserad, om kompetensen hos personalen och inte minst väsentligt om hur anhörigstöd fungerar.

Material från föreläsningen kan läsas och hämtas från distriktets hemsida och från ordföranden i föreningarna. Min sammanfattning från boken "Palliativ vård" kan jag maila om någon är intresserad via eva@vieryd.se

Vid datorn 27 april 2023

Eva Holmberg

SPF Seniorerna Blekingedistriktet